

Thứ ba, 18/11/2014, 06:08 (GMT+7)

Ba lần đến Việt Nam những năm 90 của nhiếp ảnh gia Đức

Hans-Peter Grumpe là người khách du lịch hiếm hoi đến Việt Nam thời kỳ đầu đổi mới, đến nay vẫn nhớ ngày ấy Sài Gòn hiện đại tấp nập, Hà Nội tĩnh lặng...

Nhiếp ảnh gia Hans-Peter Grumpe là một công dân Đức làm nghề thầy giáo. Ông có niềm đam mê lớn với nhiếp ảnh, du lịch và dành hầu hết các kỳ nghỉ cho những chuyến đi nhiều nơi trên thế giới. Ông đến Việt Nam 3 lần vào đầu những năm 1990 và chụp hàng nghìn bức ảnh. 24 năm sau, chia sẻ với *VnExpress.net*, ông vẫn nhớ như in những cảm xúc với Việt Nam thời kỳ ấy.

- Tại sao ông lựa chọn đến Việt Nam vào những năm 1990?

- Tôi thích đi du lịch đến các nước chưa bị phá hủy bởi du lịch. Trước khi đến Việt Nam, tôi đã thăm một số nước châu Á như 2 lần đến Nhật Bản, 2 lần đến Trung Quốc, Thái Lan và Ấn Độ. Ban đầu tôi muốn đến Việt Nam vào năm 1990 nhưng gặp vấn đề sức khỏe nên chuyến đi phải hoãn lại.

Từ khi là sinh viên trên giảng đường đại học tôi đã quan tâm tới Việt Nam. Tôi đọc nhiều sách báo về chiến tranh Việt Nam, nhất là cuộc kháng chiến chống Mỹ, bom Napalm và chất độc da cam. Tôi tò mò không biết đất nước các bạn làm thế nào để gượng dậy sau chiến tranh.

- Điều gì của Việt Nam đã thu hút ông 3 lần đặt chân đến đây?

- Câu hỏi này thực không dễ trả lời. Mỗi quốc gia có đặc thù của nó nhưng chỉ một số điều khiến bạn muốn quay trở lại và Việt Nam là một trong số này. Tôi thấy rằng chỉ một chuyến đi là quá ít và tôi muốn nhìn thấy Việt Nam nhiều hơn nữa. Vì vậy, tôi quyết định trở lại và khám phá nhiều vùng đất khác nhau.

Ngay lập tức tôi đã bị hấp dẫn bởi phong cảnh tuyệt đẹp, sự tử tế và lòng hiếu khách của người dân. Đất nước các bạn không có sự oán giận đối với châu Âu, không bài trừ người Mỹ mà ngược lại tôi được chia sẻ rằng: "Chúng tôi hy vọng sớm có du khách Mỹ đến". Tôi nghe rất nhiều người nói điều này. Nhìn chung, có

Dreimal nach Vietnam - 90er Jahre eines deutschen Fotografen

Hans-Peter Grumpe ist ein seltener Tourist in Vietnam der frühen Erneuerungsphase, er erinnert sich noch heute an das geschäftige moderne Saigon, das ruhige Hanoi ...

Der Fotograf Hans-Peter Grumpe ist deutscher Staatsbürger und arbeitet als Lehrer. Er hat eine große Leidenschaft für Fotografie, Reisen und verbringt die meisten seiner Ferien mit Reisen um die Welt. Anfang der neunziger Jahre kam er dreimal nach Vietnam und machte Tausende von Fotos. 24 Jahre später, als er mit *VnExpress.net* sprach, erinnert er sich noch immer an seine damaligen Gefühle gegenüber Vietnam.

- Warum haben Sie sich in den 90er Jahren entschieden, nach Vietnam zu kommen?

- Ich liebe es, in Länder zu reisen, die nicht durch den Tourismus zerstört wurden. Bevor ich nach Vietnam kam, habe ich einige asiatische Länder besucht, beispielsweise 2 Mal Japan, 2 Mal China, Thailand und Indien. Ursprünglich wollte ich 1990 nach Vietnam, hatte aber gesundheitliche Probleme, so dass die Reise verschoben werden musste.

Seit ich Student im Hörsaal der Universität war, interessiere ich mich für Vietnam. Ich habe viele Bücher und Artikel über den Vietnamkrieg gelesen, insbesondere über den Krieg gegen die USA, die Napalm-Bomben und Agent Orange. Ich war gespannt, wie sich Ihr Land vom Krieg erholt hat.

- Was hat Sie dreimal an Vietnam angezogen, hierher zu kommen?

- Diese Frage ist nicht einfach zu beantworten. Jedes Land hat seine eigenen Merkmale, aber nur wenige Dinge, die Sie dazu bringen, wiederzukommen, und Vietnam ist eines davon. Ich fand, dass nur eine Reise zu wenig ist und ich mehr von Vietnam sehen möchte. Also beschloss ich, zurück zu kommen und viele verschiedene Regionen zu erkunden.

Ich war sofort fasziniert von der atemberaubenden Landschaft, der Freundlichkeit und Gastfreundschaft der Menschen. Ihr Land hat keinen Groll gegen Europa, schließt Amerikaner nicht aus, sondern im Gegenteil, mir wird gesagt: "Wir hoffen, bald amerikanische

một sự lạc quan tuyệt vời về sự phát triển trong nước, đặc biệt là kinh tế.

Ngày ấy hình ảnh một ông Tây đi du lịch còn xa lạ với người Việt. Hans-Peter đi đến bất cứ đâu, đám trẻ con tò mò bám theo xin được sờ râu, giật lông tay và ông thích cảm giác những đứa trẻ vây quanh mình.
Ảnh: NVCC.

- Những năm 1990, khách du lịch đến Việt Nam rất ít. Ấn tượng nhất với ông khi ấy là gì?

- Sắp xếp một chuyến đi từ Đức sang Việt Nam không hề dễ dàng. Khi đó Internet vẫn còn trong giai đoạn trứng nước, không có email và các cơ quan du lịch không mở thẳng những chuyến đi đến Việt Nam. Tại thành phố Düsseldorf (thủ phủ của bang North Rhine-Westphalia, Đức) có một cơ quan du lịch Trung Quốc, trong đó du lịch Việt Nam cũng nằm trong chương trình. Tôi đã đặt một chuyến đi từ miền Nam ra miền Bắc Việt Nam và chỉ có một mảnh giấy điện tín xác nhận.

Song lúc đáp chuyến bay xuống Sài Gòn tôi đã rất ngạc nhiên: Tại sân bay một người đàn ông giơ cao thẻ tên tôi và nói bằng tiếng Đức trôi chảy. Ông giới thiệu mình, người lái xe và chiếc xe sẽ đồng hành với tôi cho thời gian tới. Tôi đã được đi du lịch theo cách không dám mơ ước là đến những vùng xa xôi, hẻo lánh. Khi đến các vùng biên giới phía Bắc, đường sá rất khó khăn, dù vậy cảnh đẹp làm tôi không còn thấy mệt mỏi.

Ở một số khu vực đặc biệt, tôi cần phải có giấy phép và không được tự do đi lại.

[Dấu ấn khắp Việt Nam của nhiếp ảnh gia Đức](#)

Touristen zu haben." Ich höre viele Leute das sagen. Insgesamt ist die Entwicklung des Landes, insbesondere der Wirtschaft, sehr optimistisch.

An diesem Tag war das Bild eines reisenden westlichen Mannes den Vietnamesen noch unbekannt. Wohin auch immer Hans-Peter ging, die neugierigen Kinder baten darum, seinen Bart zu berühren und an den Haaren seiner Arme zu ziehen, und er mochte das Gefühl der Kinder um ihn herum. Foto: NVCC.

- In den neunziger Jahren gab es nur sehr wenige Touristen nach Vietnam. Was hat Sie damals am meisten beeindruckt?

- Eine Reise von Deutschland nach Vietnam zu arrangieren war nicht einfach. Das Internet steckte noch in den Kinderschuhen, es gab keine E-Mails, und Reisebüros boten keine direkten Reisen nach Vietnam an. In der Stadt Düsseldorf (Landeshauptstadt Nordrhein-Westfalen) gibt es eine chinesische Tourismusagentur, in der auch der vietnamesische Tourismus im Programm enthalten war. Ich buchte eine Reise vom Süden in den Norden Vietnams und bekam als Bestätigung nur ein Papier aus einem Fernschreiber.

Aber als ich nach Saigon flog, war ich überrascht: Am Flughafen hielt ein Mann mein Namensschild hoch und sprach fließend Deutsch. Er stellte sich vor, den Fahrer und das Auto, das mich die nächste Zeit begleiten würde. So bin auf unvorstellbare Weise in entlegene Gebiete gereist. Als ich in den nördlichen Grenzgebieten ankam, waren die Straßen sehr schwierig. Die Landschaft war jedoch so schön, dass ich mich nicht müde fühlte.

In einigen speziellen Bereichen benötige ich eine Erlaubnis und kann nicht frei reisen.

[Impressionen des deutschen Fotografen aus ganz Vietnam](#)

- Những con người nào khiến ông nhớ nhất trong các hành trình đến Việt Nam?

- Anh hướng dẫn viên du lịch của tôi nói tiếng Đức, trước đây anh từng học tập ở Đông Đức. Mọi quan hệ của chúng tôi rất âm áp và tôi cũng biết gia đình anh ấy. Trên chặng đường song hành, anh chỉ cho tôi thấy đất nước Việt Nam với niềm tự hào và giúp tôi hiểu cuộc sống người Việt hơn. Anh ấy cho tôi thử các món ăn "kỳ lạ" như trứng vịt lộn, mật rắn, tiết canh, thịt chó...

Tại Hà Nội, anh ấy quen với gia đình một giáo sư đại học có phòng cho người nước ngoài thuê. Vị giáo sư này sống ở phố Lò Đúc, từng học tập ở Đông Đức, sống ở đó và ở Thụy Sĩ một vài năm. Ông giảng dạy hóa học tại Đại học Hà Nội. Là một giáo sư cấp cao, ông có thu nhập khoảng 10 USD (năm 1991), ít hơn lương một công nhân. Vì vậy, cho khách nước ngoài thuê phòng là cách để cải thiện cuộc sống của ông.

Cả 3 lần ở Hà Nội tôi đều trọ nhà ông. Gia đình họ nói tiếng Đức rất tốt và giúp tôi biết được nhiều điều thú vị của thành phố. Tôi thường ăn sáng ở quán phở trước nhà trên phố Lò Đúc rồi đi bộ ra địa điểm yêu thích là hồ Hoàn Kiếm. Với một máy ảnh trong tay, đường như với tôi mọi thứ đều thú vị.

Thật không may, bây giờ tôi đã mất liên lạc với họ nhưng thông qua *VnExpress.net*, tôi mong muốn được liên lạc lại với những người tôi xem là bạn này.

- Ông cảm nhận như thế nào về đất nước Việt Nam qua 3 lần đến đây?

- Tôi thấy rõ sự khác biệt của miền Nam và miền Bắc. Sài Gòn gây ấn tượng bởi vẻ hiện đại, có nhiều biển quảng cáo, giao thông (xe máy, xe đạp) dày đặc, người dân luôn bận rộn. Trong khi Hà Nội mang một vẻ gì buồn ngủ, tĩnh lặng, đường phố ít người qua lại, nhiều người vẫn mặc trang phục bộ đội. Tôi yêu Hà Nội và dành thời gian nhiều nhất ở đây. Nếu xem những bức ảnh của tôi, các bạn sẽ thấy điều ấy.

Ba năm liên tiếp sang Việt Nam, tôi nhìn thấy đất nước này có một sự chuyển biến mạnh mẽ. Năm 1991 ở Hà Nội chỉ có vài ô tô (hầu như không có xe cá nhân) nhưng đến năm 1993 có nhiều xe lưu thông. Một số đường phố bị cấm, chỉ cho xích lô, xe đạp.

- An welche Personen erinnern Sie sich am meisten von den Reisen nach Vietnam?

- Mein Reiseleiter in Da Nang sprach Deutsch, er hatte in Ostdeutschland (DDR) studiert. Unsere Beziehung war sehr herzlich, ich lernte auch seine Familie kennen. Während der Reise zeigte er mir mit Stolz das Land Vietnam und half mir, das vietnamesische Leben besser zu verstehen. Er ließ mich "exotische" Gerichte wie angebrütete Enteneier, Schlange, Schweineblut und Hundefleisch probieren ...

In Hanoi lernte ich die Familie eines Universitätsprofessors kennen, der Zimmer an Ausländer vermietete. Dieser Professor lebte in der Lo Duc Straße, hatte in Ostdeutschland studiert und einige Jahre in der Schweiz gelebt. Er unterrichtete Chemie an der Hanoi University. Als Seniorprofessor hatte er damals ein Einkommen von etwa 10 USD (1991), weniger als das Gehalt eines normalen Arbeitnehmers. Ein Zimmer an Ausländer zu vermieten war also eine Möglichkeit, seinen Lebensstandard zu verbessern.

Alle drei Male in Hanoi wohnte ich in seinem Haus. Seine Familie sprach sehr gut Deutsch und half mir, die vielen interessanten Dinge der Stadt kennenzulernen. Normalerweise frühstückte ich in meinem bevorzugten Nudelrestaurant in der Lo Duc Street und ging zu meinem Lieblingsort, dem Hoan Kiem See. Mit meiner Kamera in der Hand erschien mir alles interessant.

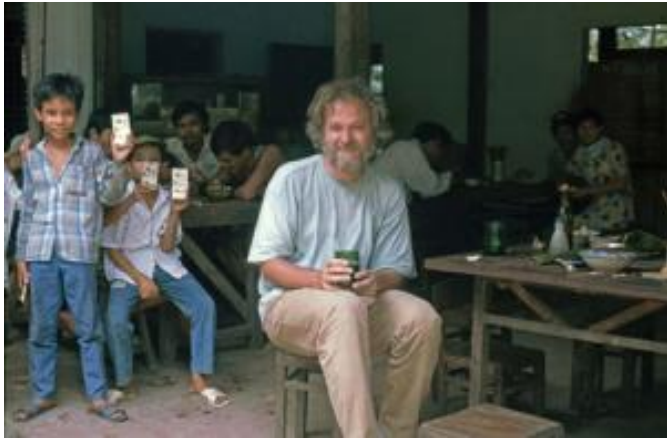
Unglücklicherweise hatte ich den Kontakt zu ihnen verloren, aber über *VnExpress.net* konnte ich wieder mit denen in Kontakt treten, die ich als Freunde betrachtete.

- Wie denkst du über das Land Vietnam nach den 3 Reisen?

Der Unterschied zwischen Süd- und Nordvietnam war noch deutlich zu spüren. Südvietnam machte einen 'modernerem' Eindruck, es gab mehr Reklame, der Verkehr (Mopeds und Fahrräder) war dichter, die Menschen bewegten sich hektischer. Nordvietnam dagegen wirkte etwas verschlafen, viel ruhiger, die Straßen waren kaum befahren, viele Männer trugen noch den 'Vietcong-Tropenhelm'. Ich liebe Hanoi und verbrachte die meiste Zeit hier. Wenn Sie sich meine Bilder ansehen, werden Sie das sehen.

Dass es wirtschaftlich voran ging, war in meinen folgenden Besuchen 1992 und 1993 deutlich zu spüren. Gab es 1991 nur vereinzelt Autos (so gut wie keine Privatwagen), war der Verkehr 1993 auch in Hanoi schon dichter. Einige Straßen wurden bereits für

Năm 1991, bạn có thể tìm thấy tại Hà Nội hầu như chỉ có xe Simpson, MZ từ Đông Đức nhưng đến năm 1993 chúng gần như hoàn toàn biến mất, thay vào đó bằng các loại xe mô tô Nhật Bản. Cũng như vậy, năm 1991 tôi thuê chiếc xe Volga của Nga đi du lịch, đến năm 1993 thuê xe Nhật Bản.

Hans-Peter nghỉ ngơi trong một nhà hàng trên đường đến Mỹ Sơn (Quảng Nam). Ảnh: NVCC.

Năm 1993, tôi viết trong nhật ký của mình sự thay đổi của Hà Nội so với các năm trước: "Vào ban đêm, đèn đường tỏa sáng hơn, có vô số cửa hàng copy, băng đĩa, dịch vụ đánh giày, Game Boys từ Trung Quốc được bán tại các đường phố, cây cối bị chặt hạ, nhiều ngôi nhà cũ bị phá hủy"...

Tôi cũng nhận thấy rằng trong khu phố cổ nhiều ngôi nhà rơi vào tình trạng hư hỏng. Mỗi lần đến đây tôi đều lo lắng sự quyến rũ của Hà Nội sẽ bị mất trong một vài năm và sẽ phải chịu một số phận tương tự như Bangkok (Thái Lan), nơi tôi từng đến trước đó.

Vết tích chiến tranh vẫn còn ở khắp nơi. Các hệ thống đường hầm Củ Chi, Vĩnh Mốc thể hiện sự tự hào dân tộc Việt Nam được mở cửa cho khách du lịch tham quan. Ở nhiều nơi, bạn có thể nhìn thấy xe tăng, trong một công viên ở Hà Nội có xác máy bay Mỹ và ở khắp nơi Khe Sanh, đôi khi bạn vẫn tìm thấy đạn...

- Trong các bức ảnh của ông có rất nhiều hình ảnh trẻ em. Ông có thể chia sẻ gì về điều này?

- Việt Nam là một nước có nhiều trẻ em. Khoảng 40% dân số là dưới 15 tuổi - trẻ em ở khắp mọi nơi. Ngày tôi đến rất hiếm người châu Âu đến đây. Có lẽ vì vậy bọn trẻ thường nhìn tôi với ánh mắt trong veo, tò mò. Đặc biệt bộ râu của tôi kích thích bọn trẻ.

'Cyclos', die Fahrradrikschas, gesperrt. Während es 1991 in Hanoi fast nur 'Simson'-Mopeds und 'MZ'-Motorräder aus der ehemaligen DDR gab, waren diese 1993 fast ganz verschwunden und durch japanische Modelle ersetzt. 1991 und 1992 war mein Auto in Nordvietnam natürlich ein russischer 'Wolga', 1993 waren sie schon ausgemustert.

Hans-Peter nghỉ ngơi trong một nhà hàng trên đường đến Mỹ Sơn (Quảng Nam). Ảnh: NVCC

1993 notierte ich in meinem Tagebuch für Hanoi folgende Veränderungen gegenüber den Vorjahren: Nachts werden die Straßen heller beleuchtet, es gibt unzählige Videoshops, Schuhputzer bieten ihre Dienste an, Gameboys aus China werden verkauft, in den Straßen sind Bäume gefällt worden, viele alte Häuser werden abgerissen.

Mir fiel auch auf, dass in der Altstadt viele Häuser verfallen. Jedes Mal, wenn ich hierher komme, mache ich mir Sorgen, dass Hanois Charme in ein paar Jahren verloren gegangen ist und die Stadt das gleiche Schicksal erleidet wie etwa Bangkok (Thailand).

Der Krieg war auch noch allgegenwärtig. Die Tunnel-systeme von Cu Chi und Vinh Moc wurden gerne Touristen gezeigt. In vielen Orten standen noch Panzerwracks, die z.B. jetzt als Hühnerstall genutzt wurden. In einem Park in Hanoi waren die Trümmer eines amerikanischen Bombers ausgestellt, und in Khe San lag überall verschossene, aber auch z.T. noch scharfe Munition herum, Metallsammler stapelten Geschosshülsen vor ihren Häusern.

- Unter deinen Fotos sind viele Bilder von Kindern zu sehen. Was kannst du darüber erzählen?

- Vietnam ist ein Land mit vielen Kindern. Ungefähr 40% der Bevölkerung war unter 15 Jahre alt - Kinder waren überall. Sie waren meistens sehr neugierig, weil europäische Touristen noch selten waren und wir in ihren Augen sicherlich seltsam aussahen. Vor allem mein Bart erregte Aufsehen. Häufig riefen mich Kin-

Tôi nhớ một lần đi dạo hồ Hoàn Kiếm, xung quanh hồ có trẻ em đường phố tùm năm tùm bảy. Thường thì tôi sẽ mua của chúng một cái gì đó để ăn. Một ngày nọ, trong chuyến thăm năm 1993, đột nhiên có 3 cậu thiếu niên đi qua tôi. Một trong số đó dừng lại ngạc nhiên khi nhìn thấy tôi, sau đó mỉm cười và nói với bạn đồng hành của mình một cái gì đó, mà tất nhiên tôi không hiểu. Trên một chiếc ghế đá cách đó không xa, một ông bác sĩ dịch sang tiếng Anh cho tôi. Hóa ra bọn trẻ nói: "Người đàn ông này đã mua bánh mì cho chúng ta", nhưng đó là năm 1991 - hai năm trước - giờ họ vẫn còn nhớ tôi.

Đến Đà Nẵng hai lần, nhiếp ảnh gia người Đức đều có duyên gặp ông Đinh Vi Văn, một người thạo tiếng Đức. Ông mong muốn được nối lại liên lạc với gia đình này. Ảnh: NVCC.

- Ông có dự định quay lại Việt Nam hay mở một triển lãm ảnh ở đất nước chúng tôi?

- Tôi không mở triển lãm ảnh nhưng sắp tới khoảng 20 bức ảnh của tôi sẽ được trưng bày trong một triển lãm ở Trung tâm di sản phố cổ trong khuôn khổ dự án hợp tác giữa thành phố Toulouse (Pháp) và thành phố Hà Nội. Hiện tôi chưa rõ ngày khai mạc.

Mục đích của triển lãm là trưng bày sự biến đổi của khu phố cổ - về phát triển đô thị, cơ cấu kinh tế, giá trị xã hội, phong cách kiến trúc - để công chúng biết về lịch sử phố cổ và nâng cao nhận thức bảo vệ di sản này (cả hữu hình và vô hình)...

Thật không may tôi không dự định quay lại Việt Nam kể từ sau năm 1993. Tôi không muốn làm hỏng ấn tượng về đất nước các bạn sau 3 năm tôi đã thu thập ở đây.

der: 'Karl Marx! Karl Marx!'

Ich erinnere mich an ein Erlebnis am Hoan Kiem See: Um den Hoan Kiem See lebten auch eine Reihe Straßenkinder. Oft habe ich ihnen etwas zu Essen gekauft. Eines Tages (1993) standen die 3 Jungen vom mittleren Bild vor mir. Der linke stutzte, als er mich sah, lächelte mich dann erfreut an und erklärte seinen Kumpanen etwas, was ich natürlich nicht verstand. Nicht weit entfernt auf einer Bank saß ein Arzt aus dem nahen Krankenhaus, der englisch sprach und mir übersetzte: "Dieser Mann hat uns Brot gekauft" - das war 1991, also 2 Jahre vorher!

Der deutsche Fotograf war 2 Mal in Da Nang und hatte eine freundschaftliche Beziehung zu Herrn Dinh Vi Van und seiner Familie, einem Mann, der fließend Deutsch sprach. Er möchte den Kontakt zu dieser Familie wieder aufnehmen. Foto: NVCC.

- Planen Sie nach Vietnam zurückzukehren oder eine Fotoausstellung in unserem Land zu eröffnen?

- Ich eröffne keine Fotoausstellung, aber in naher Zukunft werden etwa 20 meiner Fotos in einer Ausstellung im Old Quarter Heritage Centre im Rahmen eines Kooperationsprojekts zwischen der Stadt Toulouse (Frankreich) und der Stadt Hanoi gezeigt. Ich kenne den Eröffnungstermin noch nicht.

Ziel der Ausstellung ist es, die Transformation der Altstadt - in Bezug auf Stadtentwicklung, Wirtschaftsstruktur, sozialen Wert, Baustil - darzustellen, die Öffentlichkeit über die Geschichte der Altstadt zu informieren und das Bewusstsein für das kulturelle Erbe zu schärfen (sowohl materiell als auch immateriell) ..

Leider habe ich nicht vor, nach Vietnam zurückzukehren. Ich möchte die schönen Eindrücke Ihres Landes, die ich in den drei Jahren gesammelt habe, nicht verderben.

Hans-Peter Grump sinh 1948 và không kết hôn. Ông là một giáo viên và trong những kỳ nghỉ đều đi du lịch khắp thế giới. Ông muốn trải nghiệm cuộc sống ở các nước khác nhau và tò mò khám phá những vùng đất mới lạ. Hiện tại ông đã nghỉ hưu nhưng vẫn tiếp tục thực hiện đam mê của cuộc đời mình là đi du lịch và chụp ảnh.

Phan Dương

Hans-Peter Grump wurde 1948 geboren und ist nicht verheiratet. Er war Lehrer und reiste in den Ferien um die Welt. Er möchte das Leben in verschiedenen Ländern erleben und neugierig neue Länder entdecken. Derzeit im Ruhestand, übt er weiterhin seine Lebensleidenschaften des Reisens und Fotografierens aus.